

גמ' ב"ק (יז.) - תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה

רב דניאל שטיין

א. נימוקי יוסף (שם) - ואע"פ דתניא בברכות (יח.) לא יהלך אדם בביה"ק ותפילין בראשו וס"ת בזרעו וכו' משום לועג לרש היינו דעביד לנפשיה כאדם שקורא בתורה, אבל היכא דקעביד ליקרא דשיכבא, כגון בני ישיבה לכבוד רבן ליכא משום לועג לרש.

ב. גמ' קידושין (מ:) - כבר היה רבי טרפון וזקנים מסובין בעלית בית נתזה בלוד, נשאלה שאילה זו בפניהם תלמוד גדול או מעשה גדול, נענה רבי טרפון ואמר מעשה גדול, נענה ר"ע ואמר תלמוד גדול, נענו כולם ואמרו תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה. [פרש"י (שם) - נמצאו שניהם בידו]. [תוס' (שם) - וי"מ דאדם שלא למד עדיין ובא לימלך אם ילמוד תחילה או יעסוק במעשה אומרים לו למוד תחלה לפי שאין עם הארץ חסיד אבל אדם שלמד כבר המעשה טוב יותר מלימוד].

ג. רמב"ם (פ"א ת"ת ה"א-ד') - נשים ועבדים וקטנים פטורים מתלמוד תורה, אבל קטן אביו חייב ללמדו תורה שנאמר ולמדתם אותם את בניכם ב לדבר במ וכו' כשם שהיב אדם ללמד את בנו כך הוא חייב ללמד את בן בנו וכו' היה הוא רוצה ללמוד תורה ויש לו בן ללמוד תורה הוא קודם לבנו, ואם היה בנו נבון ומשכיל להבין מה שילמוד יותר ממנו בנו קודם, ואף על פי שבנו קודם לא יבטל הוא, שכשם שמצוה עליו ללמד את בנו כך הוא מצווה ללמד עצמו.

ד. שו"ע גר"ז (הלכות ת"ת פ"ד ה"ב) - כי התלמוד מצד עצמו הוא ג"כ מ"ע אף אם לא היה מביא לידי מעשה, והואיל והוא מביא ג"כ לידי מעשה כל המצות כולן שא"א לקיים כל המצות כהלכתן בתנאיהן ודקדוקיהן בלי לימוד היטב לידע כל ההלכות שהן דקדוקי המצות ותניאיהן לכך הוא שקול כנגד כל המצות כולן ולפיכך התלמוד קודם למעשה בכל מקום.

ה. גמ' מנחות (צט:) - אמר רבן שמעון בר יוחאי אפילו לא קרא אלא קריאת שמע של שחרית וערבית קיים לא ימוש וכו', שאל דמא בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו ללמוד חכמת יונית, קרא עליו המקרא הזה לא ימוש ספר התורה הזה מפידך, והגית בו יומם ולילה, צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יונית.

ו. גמ' סוכה (כה.) - דתנו רבנן בשבתך בביתך פרט לעוסק במצוה.

ז. גמ' מוע"ק (ט:) - הדר יתבי וקא מבעי להו כתיב יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה, הא חפצי שמים ישוו בה, וכתבי וכל חפציך לא ישוו בה דאפילו חפצי שמים לא ישוו בה, כאן במצוה שאפשר לעשותה על ידי אחרים, כאן במצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים.

ח. רמב"ם (פ"ג ת"ת ה"ד) - היה לפנינו עשיית מצוה ותלמוד תורה אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא יפסיק תלמודו, ואם לאו יעשה המצוה ויחזור לתלמודו.

ט. גמ' קידושין (כט:) - ת"ר ללמוד תורה ולישא אשה ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה, ואם א"א לו בלא אשה ישא אשה ואח"כ ילמוד תורה, אמר רב יהודה אמר שמואל, הלכה נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה, ר' יוחנן אמר ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה.

י. רמב"ם (פ"א ת"ת ה"ה) - לעולם ילמוד אדם תורה ואחר כך ישא אשה שאם נשא אשה תחלה אין דעתו פנויה ללמוד, ואם היה יצרו מתגבר עליו עד שנמצא שאין לבו פנוי ישא ואחר כך ילמוד תורה.

יא. רמב"ם (פט"ו אישות ה"ב-ג') - האיש מצווה על פריה ורביה אבל לא האשה, ומאימתי האיש נתחייב במצוה זו מבין שבע עשרה. וכיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אשה הרי זה עובר ומבטל מצות עשה, ואם היה עוסק בתורה וטרוד בה והיה מתירא מלישא אשה כדי שלא יטח במזונות ויבטל מן התורה הרי זה מותר להתאחר, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה וכל שכן בתלמוד תורה.

יב. גמ' נדרים (ח.) - האומר אשכים ואשנה פרק זה אשנה מסכתא זו גדר גדול נדר לאלוקי ישראל והלא מושבע ועומד הוא, ואין השבועה חלה על שבועה מאי קמ"ל דאפילו זרוזי בעלמא היינו דרב גידל וכו', הא קמ"ל כיון דאי בעי פטר נפשיה בקריאת שמע שחרית וערבית משום הכי חייל שבועה עליה. [ר"ן נדרים (שם) ד"ה הא קמ"ל - מסתברא לי דלאו דווקא דבהכי מיפטר שהרי חייב כל אדם ללמוד תמיד יום ולילה כפי כחו ואמרינן בפ"ק דקדושין (דף ל) ת"ר ושננתם שיהו דברי תורה מחודדין בפיך שאם ישאלך אדם דבר שלא תגמגם ותאמר לו וכו', וק"ש שחרית וערבית לא סגי להכי].

יג. גמ' מגילה (טז:) - גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם, שכל אותן שנים שהיה יעקב אבינו בבית עבר לא נענש.

יד. שו"ע (יו"ד סי' ר"מ סע' י"ג) - תלמוד תורה גדול מכבוד אב ואם. [פ"ת (ס"ק ה')] - היינו דווקא אם צריך לילך חוץ לעיר (כמ"ש בסעיף כ"ה) אבל אם הוא בעיר צריך לשרת את האב ולחזור לתורתו].

טו. ירושלמי ברכות (פ"א ה"ב) - ולא מודה רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב. ולית ליה לרשב"י הלמד על מנת לעשות ולא הלמד שלא לעשות שהלמד שלא לעשות נוח לו שלא נברא.